

## **Драголюб Иванчов: София зарязва Западните покрайнини в ръцете на великосръбския шовинизъм**

Драголюб Иванчов, председател на Демократичния съюз на българите /ДСБ/,  
Босилеград, Западните покрайнини

Демократичният съюз на българите изразява разочарование от циничния, презрителен и обиден тон в изказването на сръбския външен министър Ивица Дачич срещу Хърватия и България, по повод повдигнатите от тях въпроси и изразени резерви при отварянето на глава 26 в преговорите за сръбското еврочленство, в частта отнасяща се за образованието на малцинствата.

Този тон недвусмислено показва, че Сърбия, освен че не държи сметка за правата и интересите на своите лоялни граждани от малцинствен произход, няма политическа воля да изпълнява критериите за членство в ЕС и не държи сметка за положението на малцинствата като фактор за добросъседските отношения и мира и сигурността на Балканите.

Преговорите за членството на Сърбия в ЕС, са исторически шанс страната да се реформира и модернизира, а българското малцинство в Западните покрайнини да оцелее и да получи по-нормални условия за живот и развитие. Като държава майка и членка на ЕС, България има не само право, но и задължение и отговорност да настоява пред Сърбия и европейските институции да се спазват нормите, принципите и ценностите, които да гарантират не само националната идентичност, но и качеството на живот на българите в Сърбия. Настояването за спазването на европейските принципи и ценности не е израз на „антисръбска атмосфера в ЕС“, както твърди външният министър на Сърбия Ивица Дачич, а конструктивен опит за решаване на натрупаните проблеми от миналото с цел модернизиране и европеизиране на самата Сърбия в интерес на всички нейни граждани и на всички страни от ЕС. За това е необходимо да се изпълняват европейските изисквания за членство в ЕС, а не да се влиза в обяснителен режим със съседните държави, които отдавна са изпълнили същите тия критерии и са равноправни членки.

Демократичният съюз на българите повече от две десетилетия алармира българската, сръбската и европейската общественост за това, че българското малцинство е застрашено национално, икономически и демографски и че са необходими спешни общи усилия от страна на България, Сърбия и международната общност то да бъде спасено и да му бъдат създадени нормални условия за живот.

През юли 2013 г. Националният съвет на българите, българските малцинствени партии и сдружения в Република Сърбия, след всестрани анализ на положението на малцинството се обединихме в оценките си и подписахме Платформа за защита на правата на българското национално малцинство с ясни искания към правителствата на Сърбия, България и европейските институции. Призовахме правителствата на двете държави, в дух на добросъседство и разбирателство да подпишат договор за приятелство, с който да се насърчи

сътрудничеството между двете страни за подобряване на положението на българското малцинство. Покрай всичко останало, призовахме за създаване на двустранна комисия, която да излезе със съвместна инициатива за преодоляване на социално-икономическите проблеми и реализация на проекти, които да подпомогнат икономическото, инфраструктурно, регионално и културно сътрудничество между държавите, което благоприятно да се отрази на българското малцинство.

На последвалите срещи на високо равнище между двете държави бяха обсъждани проблемите на българското малцинство и от сръбска страна бяха дадени уверения, че Сърбия ще посвети особено внимание за икономическото развитие на общините, в които живее българското малцинство, за образованието на български език и възстановяването на българските войнишки паметници на територията на Сърбия.

За съжаление, въпреки положителните сигнали, след три години нищо от обещаното не е реализирано. Социално-икономическото положение на българите, особено в Босилеградската част, драматично се влоши и доведе до засилване на миграционния поток и обезлюдяване на района. В областта на образованието започналото превеждане и отпечатване на учебници на български език бе обезсмислено с ускорено разпадане на паралелките, в които обучението се провеждаше на български език. Външните инвеститори, които изразиха желание да инвестират и да откриват нови работни места в Босилеград, бяха посрещнати с подозрение и съпротива. Опитите на местния бизнес да приватизира и да дава работа на хората бе посрещнат с жестока съпротива от страна на местната управа, което доведе до протести и засилено полицейско присъствие в Босилеград. Правосъдието на Сърбия се оказа безсилно пред политическия произвол и корупцията в местната власт. Социалната политика направи гражданите зависими от управляващите и ги принуди на местните избори да избират между социалните помощи и глада. Местните избори се проведоха под натиск на управляващата партия, с фалшификация на документи, купуване на гласове, търговия с влияние, социална зависимост, неравноправни за опозицията условия и без свободен достъп до медиите. Следствените органи и прокуратурата проявиха пълна незаинтересованост въпреки очевидните закононарушения. Природните ресурси на общината бяха разграбени по непрозрачен начин и без видими за общината икономически резултати. Престъпният начин на провеждане на изборите, доведе до престъпен и безотговорен начин на управление, който превърна Босилеград в гето, в което няма демократично избрано и отговорно управление и правова държава.

В политически план, малцинствените партии, които още през 90-те години на миналия век разпознаха проблемите и предложиха решения за тях, бяха изолирани не само от политическата система, но и от изборния процес. Официалните медии оплюха и сатанизираха тогавашния интелектуален елит на малцинството като дезинтегриращ и опасен за държавата фактор. Създадоха се дублиращи, контролирани от службите „малцинствени“ структури, които направиха пълен хаос в политическото пространство в българските общини и блокираха започналите процеси на демократизация. На мястото на партиите,

които трябваше да изразяват политическата воля на българското малцинство и да поемат управлението му, дойдоха сръбските националистически партии с програми наследени от сръбската националистическа идеология от края на 19 век. Парадоксално е, че именно тия партии, с ясно изразен антибългарски профил, нанесли непоправима вреда върху българщината в Западните покрайнини и Македония, днес имат най-много последователи в Босилеград и Цариброд?! Това поведение на местните „управляващи“ и „опозиционни“ политици, независимо от всички обективни трудности и строго охраняваното медийно и политическо пространство, ние оценяваме като самоубийствено и безотговорно. Голяма част от отговорността за драмата на българското малцинство се крие именно в малодушието и „линията на по-малката съпротива“ на местните управляващи и опозиционни политици и „интелектуалци“. Те допуснаха да бъдат хванати в заложените капани на контролираните от Белград консервативни и националистически партии, вместо да обединят силите си върху собствена политическа платформа имайки предвид нуждите на малцинството и използвайки добрата практика между развитите европейски държави.

Вместо сръбското правителство да се заеме с консолидиране на администрацията, правосъдието и решаването на тежките социално-икономически, образователни, информационни и културни проблеми в общините, в които все още живеят българи, да гарантира свободата на словото и свободата на политическото действие, ние от най-високо ниво чуваме изказвания, чийто тон напомня на времето на режима на Милошевич в 90-те години на миналия век. Вследствие на безвластието, беззаконието, безработицата и липсата на перспектива, огромна част от младите, образовани и трудоспособни граждани се принудиха да напуснат родните си краища и да потърсят препитание в държавите от ЕС.

Странно е също така, че именно по време на отварянето на преговорните глави за членството на Сърбия в ЕС, когато е приоритетно решаването на проблемите, които възпроизвеждат напрежение и изострят отношенията между балканските държави, в Сърбия се провеждат „научни конференции“ които затвърждават историческите фалшификации отпреди един век и задълбочават пропагандата между българи и сърби. Вместо критически да се преосмисля историческото наследство и да се насърчават проявите и процесите на национално помирение между българи и сърби, каквито има във Войводина между сърби и унгарци, ние сме свидетели на пропагандни „научно-исторически“ и „художествени“ похвати, които отново възпроизвеждат националната омраза и нетърпимостта между българи и сърби от времето на Балканските и Първата световна война.

Демократичният съюз на българите счита, че в такава атмосфера, няма нито политическа воля, нито възможност за решаване на проблемите на българското малцинство в Сърбия. Напротив, неговото положение се влошава с всеки изминат ден по всички икономически, културни и демографски показатели. През последните две десетилетия бяха изчерпани всички политически средства и възможности за решаване на проблемите и предотвратяване на сегашната катастрофа. Въпреки разпадането на бивша Югославия, въпреки

непрекъснатото говорене в публичното пространство, българските управници не намериха кураж да използват благоприятния исторически момент и да поставят въпроса за малцинството в процеса на решаването на югославската криза. Така българското малцинство, без никакво юридическо основание, се озова в ръцете на най-големия си враг – великосръбския национал-шовинизъм. Лишено от намесата и подкрепата от страна на България, резултатите не можеха да бъдат други.

Днес българското малцинство се задушава в смъртната хватка на сръбския национал-шовинизъм и е обречено да изчезне пред безучастния поглед на българските управници и пред очите на съвременна Европа. Историята ще осъди това като акт на предателство на всички политици, които управляваха България от началото на прехода до днес, но няма да спести и отговорността на европейските политици, дипломати и парламентаристи, които непрекъснато говорят за някакви абстрактни европейски принципи и ценности, но никой не дойде на място да види какви са резултатите от границата, прокарана с решенията в Ньой 1919 г., и да предложи конкретна помощ и подкрепа на изстрадалото българско население. /БГНЕС